

VECHTSTEDE COLLEGE

MAVO / HAVO / VWO / TVWO

**Protocol
dyslexie en dyscalculie
Vechtstede College**

Januari 2021

INHOUDSOPGAVE

Wat is dyslexie?	3
Begeleiding van leerlingen met vermoedens van dyslexie	3
Begeleiding van leerlingen met een dyslexieverklaring	4
Faciliteiten voor leerlingen met een dyslexieverklaring	4
Afspraken per sectie over normering bij spelling	5
Nederlands	5
Engels	5
Duits	5
Frans	6
Spaans	6
Overige vakken	6
Wat is dyscalculie?	7
Faciliteiten voor leerlingen met een dyscalculieverklaring	7

Wat is dyslexie?

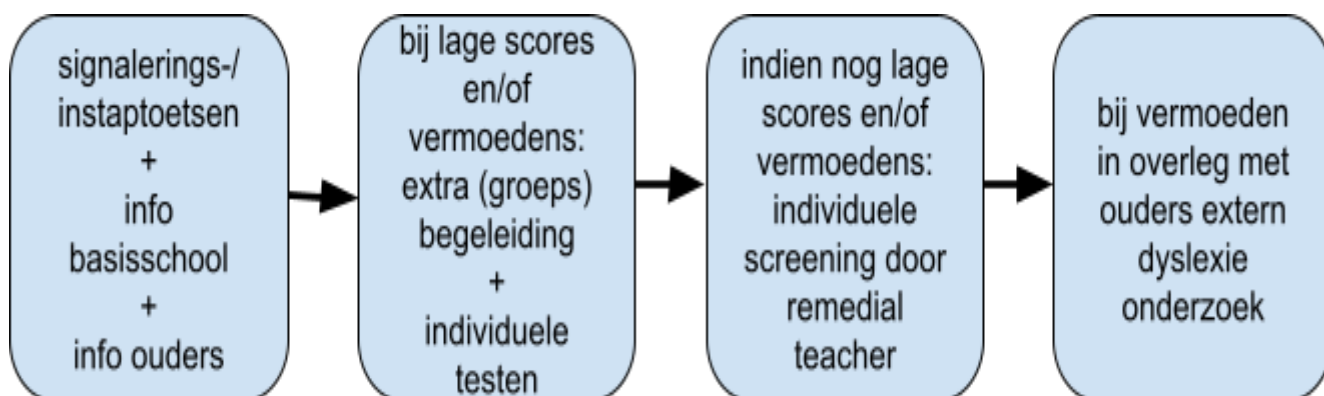
Dyslexie betekent letterlijk: niet kunnen lezen. De term komt uit het Grieks. Dys = niet goed functioneren, beperkt, en lexis = taal of woorden. Bij dyslexie gaat lezen en/of spellen moeizamer dan je op basis van leeftijd, intelligentie en onderwijsniveau van de leerling zou verwachten. Er kan alleen sprake zijn van dyslexie als er geen andere oorzaak of oorzaken zijn die de lees- en of spellingsproblemen kunnen verklaren.

De meest geaccepteerde definitie van dyslexie is:

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking (Stichting Dyslexie Nederland, 2016).

Begeleiding van leerlingen met vermoedens van dyslexie

In de eerste periode maken alle brugklasleerlingen een aantal signalerings- en instaptoetsen, zie het stroomdiagram hieronder. Op basis van deze testen, de gegevens van de basisschool en informatie van ouders/verzorgers wordt er gekeken of de leerling extra ondersteuning nodig heeft. In kleine groepjes wordt een aantal weken extra begeleiding geboden op het gebied van spelling. Bij alle leerlingen die in deze spelling groep zitten worden enkele aanvullende signaleringstoetsen afgenomen. Na deze periode wordt aan de hand van de uitslagen van de aanvullende toetsen en het verloop van de extra ondersteuning gekeken welke leerlingen in aanmerking komen voor nader onderzoek. Met de ouders van deze leerlingen wordt contact opgenomen om te bespreken of de leerling wordt opgegeven voor een dyslexieonderzoek. Dyslexie kan vastgesteld worden met een diagnostisch onderzoek. Het dyslexieonderzoek zal extern worden afgenomen en de kosten hiervan zullen voor rekening komen van ouder(s)/verzorger(s).

Stroomdiagram

Begeleiding van leerlingen met een dyslexieverklaring

Leerlingen met dyslexie, hieronder verstaan wij leerlingen met een dyslexieverklaring, krijgen in de brugklas extra ondersteuning d.m.v. RT-uren. In deze uren krijgen zij uitleg over de faciliteiten waar zij binnen school gebruik van mogen maken, voor een overzicht van deze faciliteiten zie de alinea hieronder 'faciliteiten voor leerlingen met een dyslexieverklaring'. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan andere zaken, hierbij kunt u denken aan het volgende:

- Acceptatie, wat verwachten we van de leerling en wat mag de leerling van school verwachten
- Algemene leertips voor zaakvakken zoals o.a. geschiedenis en biologie
- Mindmappen
- Leertips voor het leren van de vreemde talen zoals Engels en Frans
- Werken met ondersteunende software

Faciliteiten voor leerlingen met een dyslexieverklaring

Leerlingen met een dyslexieverklaring komen op de 'faciliteitenlijst' te staan. Op deze lijst wordt aangegeven op welke faciliteit(en) de leerling recht heeft. Daarnaast krijgen zij een faciliteitenkaart. Met deze kaart kunnen zij aan docenten tonen voor welke faciliteiten zij in aanmerking komen. De faciliteiten kunnen bestaan uit:

- Verlenging van tijd bij centrale examens (max. 30 min), schoolexamens en toetsen (toeslag 25%)
- Verlenging van lees-/verwerkingstijd bij (Cito-)luistertoetsen
- Gebruik van computer indien toegestaan
- Gebruik van ondersteunende software (TextAid) bij het lezen van (studie)boeken en toetsen.

Voor meer informatie over TextAid verwijzen wij u naar:

<https://www.textaid-dyslexiesoftware.nl/>

N.B voor schoolexamens en centrale examens kan alleen gebruik worden gemaakt van het programma Claroread als ondersteunende software.

- Aangepaste normering bij spelling volgens afspraken in de secties (zie hieronder)

N.B dit geldt alleen voor leerlingen die niet in het examen cohort vallen. Voor eindexamenkandidaten gelden officiële regelingen bij dyslexie die door de overheid zijn bepaald, zie ook www.examenblad.nl.

Om in aanmerking te komen voor het gebruik van een laptop en/of ondersteunende software wordt een overeenkomst opgesteld die zowel leerling als ouder/verzorger dient te ondertekenen. Hierin staan de voorwaarden voor het gebruik van een laptop en/of ondersteunende software.

Afspraken per sectie over normering bij spelling

Nederlands:

Binnen het jaarprogramma is spelling slechts een onderdeel van het vak Nederlands, dus een dyslectische leerling kan dit onderdeel compenseren met andere onderdelen. Spelling en zwakke formuleringen beïnvloeden de beoordeling niet als ze géén onderdeel van de toets zijn. Als spelling en/of formulering wél onderdeel van de leerstof is, moet de beoordeling of becijfering van spelfouten worden aangepast door onderstaande regels. Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt onderstaande niet.

- Spelfouten minder zwaar mee te laten tellen
 - fouten m.b.t. letterverdraaiingen in vaste lettercombinaties (duer) worden niet fout gerekend.
 - fouten m.b.t. (mede)klinkerverdubbeling worden niet meegerekend (kopen, verekt).
 - fouten m.b.t. leerbare regels worden wel meegerekend: bij werkwoordspelling gaat het dus bijvoorbeeld om de goede uitgang: -d, -t, -te(n), -tte(n), de(n) en -dde(n).
 - een maximale puntenaftrek (maximaal 20% van het totaalcijfer) te hanteren voor spelling of cijfer niet lager dan een 4
- Een bepaalde spelfout maar één keer te rekenen
- Fonetische spelling goed te rekenen
- Alleen in bepaalde onderdelen spelling mee te rekenen

Engels:

- Fonetische spelling wordt goed gerekend: resiev, gurl, wat, wimen.
- Fouten m.b.t. de apostrof worden niet meegerekend.
- Fouten m.b.t. (mede)klinkerverdubbeling tellen niet mee; miror, flor.
- Fouten m.b.t. letter verdraaiingen in vaste lettercombinaties worden niet fout gerekend; huose, -ie (-ei/-ee/-ea).
- Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt bovenstaande niet.
- De docent bepaalt aan de hand van de mate van begrijpelijkheid en ernst van miscommunicatie of het een spellingsfout of grammaticale fout is.

Duits:

- Fonetische spelling wordt goed gerekend: biesjen, filaigt, verzoegen.
- Hoofdletters van zelfstandige naamwoorden worden niet meegerekend.
- Fouten m.b.t. (mede)klinkerverdubbeling tellen niet mee; monaat, monnat.
- Fouten m.b.t. letter verdraaiingen in vaste lettercombinaties worden niet fout gerekend; truam.
- Het niet of verkeerd plaatsen van de umlaut telt niet mee in de beoordeling
- Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt bovenstaande niet.

Frans:

- Fonetische spelling wordt goed gerekend; bijv. mesjeu, -iek (-ique), -s of -k (-c). (Ook het niet schrijven van de laatste letter(s) van woorden wordt geaccepteerd.)
- Fouten m.b.t. (mede)klinkerverdubbeling tellen niet mee; comencer, sooleil.
- Fouten m.b.t. het omdraaien van letters in vaste dubbelklanken worden ook niet fout gerekend (puor, juene).
- Fouten m.b.t. lidwoorden tellen voor $\frac{1}{4}$ mee, bij niet-dyslectische leerlingen tellen ze $\frac{1}{2}$. 5) Accenten vallen buiten de beoordeling.
- Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt bovenstaande niet.
- Dyslectische leerlingen vullen altijd de antwoorden in op de toets zelf (geen apart blaadje).

Spaans:

- Fonetische spelling wordt goed gerekend.
- Fouten m.b.t. het omdraaien van letters in vaste dubbelklanken worden niet fout gerekend.
- Fouten m.b.t. (mede)klinkerverdubbeling tellen niet mee.
- Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt bovenstaande niet.

Overige vakken:

- Er wordt niet op de spelling beoordeeld; als het antwoord herkenbaar is, is het goed.
- Fouten in namen van mensen, dieren, dingen, planten en aardrijkskundige namen worden niet meegerekend. Wanneer een toetsvraag een net aangeleerd begrip of uitdrukking betreft, wordt er niet afgeweken van de algemeen geldende beoordeling.
- Als een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt, geldt bovenstaande niet.

Wat is dyscalculie?

Dyscalculie betekent letterlijk “niet kunnen rekenen”. Dyscalculie is een verzamelnaam voor uiteenlopende rekenstoornissen. Rekenproblemen zijn nog geen rekenstoornissen. Wij spreken van dyscalculie als ernstige rekenproblemen, ondanks langdurige deskundige begeleiding en zorgvuldige afstemming, hardnekkig blijken en onveranderd blijven bestaan (Protocol Ernstige Reken- Wiskundeproblemen en dyscalculie VO, 2012).

Faciliteiten voor leerlingen met een dyscalculieverklaring

- Verlenging van tijd bij centrale examens (max. 30 min), schoolonderzoeken en toetsen (toeslag 25%) waarbij rekenvaardigheden aan bod komen.
- Gebruik van een rekenmachine bij toetsen wiskunde en andere vakken waarbij basale rekenvaardigheden aan bod komen. Bij toetsen voor het vak rekenvaardigheid mag geen rekenmachine worden gebruikt, tenzij anders wordt aangegeven.
- Leerlingen mogen bij schoolonderzoeken en toetsen waarbij rekenen een rol speelt de standaard rekenkaart gebruiken zoals te vinden op onderstaande link:

<https://www.examenblad.nl/onderwerp/de-rekenkaart-en-centrale-examens>